

Za s. J. Ceru

Sve do ovih dana u predmetima u kojima se kao tužilac pojavljuje „Hipy Alpe Adrie“ banka ništa nije bilo neizvjesno. Na osnovu Ugovora o stambenom kreditu po inerciji, tužbeni zahtjevi tužioca protiv tuženih su usvajani i isti obavezivani da vrate dug koji je nastajao primjenom devizne klauzule i promjenjive kamatne stope.

Medjutim, najnovija odluka Višeg suda u Podgorici samo u jednom predmetu baca drugačiju sliku na bankarske transakcije ove „kredibilne banke“. Ovaj sud je u konkretnom slučaju ukinuo presudu Osnovnog suda i vratio predmet na ponovni postupak. Medjutim, najvažnije je to što je Viši sud zauzeo pravne stavove u konkretnom slučaju. Konstatujući da je „vrijednost franka porasla u odnosu na euro od dan prenosa sredstava kredita do dana podnošenja tužbe za 34,88% a na dan pisanja nalaza za 38,89%...“ (treba uporediti izjave bankarskih službenika sa ovim zvaničnim podacima) da banke ne mogu koristiti dvije ili više zaštitnih mjera za očuvanje vrijednosti kapitala i UGOVRNA KAMATA PREDSTAVLJA PRIHOD BANKE ZA PLASIRANI KAPITAL I CIJENU ZA RIZIK KOJI BANKA PREUZIMA PLASMANOM SVOG KAPITALA. **U KONKRETNOM SLUČAJU BI PROIZILAZILO DA JE BANKA OSTVARILA PRIHOD I KROZ UGOVORENU KAMATU I PRIMJENOM VALAUTNE KALUZULE, PA JE PRVOSTEPENI SUD TREBAO IMATI U VIDU DA SUDSKU ZAŠTITU NE UŽIVAJU ONI PRAVNI POSLOVI KOJI BI UČESNICIMA U OBLIGACIONIM ODNOSIMA DONOSILI NESRAZMJERNU IMOVINSKU KORIST“.**

Dakle, Viši sud u Podgorici je djelimično razotkrio špekulativne radnje ove banke, pa je naložio da se u ponovnom postupku vještak fin.struke izjasni koliki je prihod tužilac ostvario kroz ugovorenu kamatu i primjenom valutne klauzule, **koliki se uobičajni prihod** koji se za plasirani kapital kroz kredite sa rizicima kao što je bio u konkretnom slučaju **ostvario**, nakon čega će u ovoj pravnoj stvari moće da donese pravilnu i zakonitu odluku, **PRETHODNO CIJENEĆE DA LI BI PRIHOD TUŽIOCA KROZ UGOVORENU KAMATNU STOPU ! PRIMJENOM VALUTNE KLAUZULE PREDSTAVLJAO OČIGLEDNU NESRAZMJERU IZMEDJU PRESATACIJA“.**

Biće zanimljivo da čujemo kako će banka objasniti najnovije stavove Višeg suda, obzirom da su njihove prethodne izjave bile u suprotnosti sa ovim stavovima, te da su izjave zvaničnika ove banke potpunom demantovane i obesmišljene kada je u pitanju valjanost zaključenih ugovora o stambenim kreditima.

VIŠI SUD U PODGORICI, kao drugostepeni u vijeću sastavljenom od sudija Ljiljane Lalićević kao predsjednika vijeća, Ranka Vukića i Senke Danilović kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca Hypo Alpe-Adria-Bank AD Podgorica, protiv tuženog [REDACTED], koga zastupa punomoćnik Otašević Ivan adv. iz Podgorice, radi duga v.s. 138,736,00 eura, odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda u Podgorici [REDACTED] od 08.11.2012.godine, u sjednici vijeća održanoj dana 01.10.2013.godine, donio je

R J E Š E N J E

UKIDA SE presuda Osnovnog suda u Podgorici [REDACTED] od 08.11.2012.godine i predmet vraća prostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Podgorici P.br. 4839/11 od 08.11.2012.godine, odličeno je:

" USAJA SE tužbeni zahtjev tužioca pa se obavezuje tuženi da na ime duga po osnovu Ugovora o stambenom kreditu br. 1621405521 plati iznos od 138.716,01 sa pripadajućom kamatom počev od 07.09.2011.godine pa do konačen isplate, u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

DUŽAN JE tuženi nadoknaditi tužiocu parnične troškove u iznosu od 2.125,00 eura u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja."

Protiv prvostepene presude žalbu je blagovremeno izjavio tuženi iz svih zakonom predviđenih razloga. U bitnom navodi da prvostepena presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati, da je nerazumljiva, protivriječna, nema razloga o odlučnim činjenicama. Nejasan je zaključak suda da je tuženi dužan tužiocu iznos od 138.761,01 euro. Tuženi ovu okolnosti navodi iz razloga što je obavještenjem od 19.05.2010.godine navedeno da je njegov dug 61.198,54 eura. To je jedino obavještenje o stanju duga koje je tuženom dostavljeno od strane tužioca, pa je neutemeljen stav suda da tuženi duguje iznos kao u izreci. Kako je tuženi dugovao tužiocu 19.05.2010.godine iznos od 61.198,54 eura, to je jasno da je aktiviranjem sredstava obezbjedjenja nakon raskida ugovora - prodajom založene nepokretnosti u iznosu od 114.714,00 eura u cjelosti izmiren dug tuženom prema tužiocu po

ovom osnovu, pa je nedovoljno navodjenje tužioca da je u pitanju tehnička greška. Osim prednjeg promjenile su se okolnosti nakon zaključenja spornog ugovora, koje tuženi nije mogao predvidjeti, jer je vrijednost švajcarskog franka porasla u odnosu na euro od dana prenosa sredstava kredita do dana podnošenja tužbe za 34,88 eura odnosno na dan pisanja nalaza 38,89 eura, rezultujući rastom kreditne osnovice u istoj razmjeri, dakle znatno su se promjenile okolnosti na štetu tuženog. Na navedeni način obaveza tuženog iz obaveze o kreditu dostićiće iznos od 535.000,00 eura. Kako je tuženi navedenim kreditom finansirao kupovinu stana, a usled porasta vrijednosti franka u odnosu na euro, njegov dug je znatno veći od vrijednosti kupljenog stana, može se zaključiti da je došlo do prekomjernog oštećenja tuženog, te povrede načela savjesnosti i poštenja. Konačno je predložio da se prvostepena presuda ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje ili preinači na način što će tužbeni zahtjev biti odbijen kao neosnovan.

U odgovoru na žalbu tužilac je osporio osnovanost žalbenih navoda, predlažući da se žalba odbije kao neosnovana.

Ispitujući pravilnost i zakonitost prvostepene presude povodom izjavljene žalbe u smislu čl. 379 st.1 ZPP-a, ovaj sud kao drugostepeni nalazi da je žalba tuženog osnovana.

Iz stanja u spisima proizilazi da je na osnovu ugovora o stambenom kreditu zaključenog dana 20.12.2007.godine tužilac odobrio tuženom dugoročni kredit u iznosu od 299.000,00 CHF u protivrednosti u eurima, sa rokom otplate od 360 mjeseci, da je za obračun vrijednosti duga korišćenja valutna klauzula tako da se iznos duga na dan zaključenja ugovora utvrđuje u švajcarskim francima, a preračunava u eure na dan puštanja kredita na korišćenje, te na dan otplate svakoga anuiteta i svih drugih dugovanja korisnika kredita. Kako tuženi nije uredno izmirivao svoje obaveze prema tužiocu, tužilac ga je obavijestio dana 19.05.2010.godine o otkazu ugovora o kreditu i početku prevremene naplate kredita. Uz to obavještenje dostavljena je i potvrda o stanju duga, u kojoj potvrđuje kao stanje duga naveden iznos od 85.844,50 CHF-61.198,54 eura, za koju potvrdu je tužilac tokom postupka tvrdio da je posledica tehničke greške, jer je dug tuženog na taj dan bio veći. U postupku vansudske prodaje hipotekovane nepokretnosti - stana tuženog koji je bio sredstvo obezbjedjenja za dobijeni kredit, predmetni stan je dodijeljen tužiocu za iznos od 114.714,00 eura. Po navodima iz tužbe, tuženi na dan podnošenja tužbe duguje tužiocu iznos od 138.716,01 euro.

Prvostepeni sud pravilno nalazi da u konkretnom slučaju ne postoje promjenjene okolnosti koje se nisu mogle predvidjeti u smislu čl. 133 ZOO-a. Činjenica da je

vrijednost švajcarskog franka porasla u odnosu na euro od dana prenosa sredstava kredita do dana podnošenja tužbe za 34,88 %, a na dan pisanja nalaza 38,89 %, ne predstavlja promjenjenu okolnost, kod činjenice da su tužilac i tuženi ugovorili valutnu klauzulu. Takođe pravilno prvostepeni sud nalazi da su prošli rokovi u kojima je tuženi mogao zahtijevati poništaj ugovora zbog prekomjernog oštećenja.

Ne stoje ni navodi žalbe, isticani tokom prvostepenog postupka da je dug tuženog na dan raskida ugovora- 19.05.2010 godine bio u iznosu od 85.844,50 CHF ili 61.198,54 eura, kako je to navedeno u potvrdi koja je dostavljena tuženom, te da prvostepeni sud olako prihvata tvrdnju tužioca da se radilo o tehničkoj grešci u potvrdi. Ovo kod činjenice da iz stanja u spisima proizilazi da je do raskida ugovora tuženi izmirio dug u iznosu od 30.434,06 CHF, odnosno 19.497,93 eura, a kako to utvrđuje vještak iz knjigovodstvanih podataka tužioca.

Međutim, za sada se ne može prihvatiti kao pravilna i zakonita odluka prvostepenog suda o postojanju duga tuženog u iznosu kao u izreci.

Naime, iz stanja u spisima proizilazi da je tuženom 28.12.2007.godine isplaćen iznos od 175.024,80 eura, vratio je kroz anuitete do 19.05.2010. godine 19.497,93 eura, prodana je hipotekovana nepokretnost dana 25.02.2011. godine za 114.714,00 eura, a na dan utuženja - 15.11.2011.godine dug tuženog je 138.716,01 euro.

U konkretnom slučaju stranke su ugovorile valutnu klauzulu i iz nalaza i mišljenja vještaka proizilazi da bi dug tuženog na dan raskida ugovora kada bi se primjenio kurs euro - franak koji je važio na dan prenosa kredita u korišćenje bio manji za 29.430,38 eura od onog iznosa duga koji je primjenom na taj dan važećeg kursa tuženi imao prema tužiocu.

Po pravilu banke ne mogu koristiti dvije ili više zaštitnih klauzula za očuvanje vrijednosti kapitala i ugovorena kamata predstavlja prihod banke za plasirani kapital i cijenu za rizik koji banka preuzima plasmanom svog kapitala. U konkretnom slučaju bi proizilazilo da je banka ostvarila prihod i kroz ugovorenu kamatu i primjenom valutne klauzule, pa je prvostepeni sud trebao imati u vidu da sudsku zaštitu ne uživaju oni pravni poslovi koji bi učesnicima u obligacionim odnosima donosili nerazmjernu imovinsku korist.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će pozvati vještaka finansijske struke da se izjasni koliki je prihod tužilac ostvario kroz ugovorenu kamatnu stopu i primjenom valutne klauzule, koliki je bio uobičajeni prihod koji se za plasirani kapital kroz kredite sa rizicima kao što su bili u konkretnom slučaju ostvarivao,

Ukoliko će u ovoj pravnoj stvari moći da donese pravilnu i zakonitu odluku
metodno cijeneći da li bi prihod tužioca izražen kroz ugovorenu kamatnu stopu i
primjenom valutne klauzule predstavljao očiglednu nesrazmjernu između prestacija.

Ukidanje odluke o glavnoj stvari povlači ukidanje odluke o troškovima postupka u
smislu čl. 163 tačka 3 ZPP-a.

Sa izloženog, a na osnovu čl. 383 i 384 ZPP-a, odlučeno je kao u izreci.

VIŠI SUD U PODGORICI
dana 01.10.2013.godine

PREDSJEDNIK VIJEĆA- SUDIJA
Ljiljana Lalićević S.r.

Tačnost otpravka ovjerava
namještenik suda

